

Latweefchu Awises.

Nr. 18.

Zettortdeenâ 1. Maji.

1858.

Sluddinafchana.

II.

Artikels 1293. Dakteru padohmi un mahzibas irr ihpafchâs grahmatinâs atrohnami; kad nu dakteri un lohpu ahrstes ne warr buht ifkatrâ weetâ, tad gan derrigs, fa pagasta teefahm un ifwoenam fainneefam finnamâs buhtu fchihâs dfeedinâfchanaâs fahles:

1. Saslimmufcham lohpan nedrihfti doht faufu barribu, tas irr feenu, falmus, bet faktu fahli, jeb ar fitu uhdeni flazzinatu feenu, un turklaht dſirru, nowahrutu uhdeni ar auſu milteem, auſu jeb meefchu putraimeem; kad fcho naw pee rohſas, tad warr nemmt klijas jeb rudſu miltus. Schai dſirrai warr peclift klaht fahlitus gurkus jeb fahbus abbotus, fas labbi jaſafpaida, lamehr paleef par tahdu kihfeli fas no milteem un peena fullahm fataifams.

2. Tuhdak kad mannamâs fa lohps ne gremmo, buhs winnam eedoht eefchâ fahlitu filki, ja fchi naw pee rohſas, tad warr nemmt rudſu-maiſi fas weffela lohpa feekalâs mehrzeta, un to eedoht tam flimmam lohpan. Dſirra fataifama no 8 dallahm uhdens un weenas dallas ettika, weenalga woi ettikis balts jeb bruhus. Ettika weetâ warr buddeli ar ruhguſcha peena fullahm, jeb fahbn dſehreenu nemmt.

3. Kihdf fa tohp mannihts fa lohpan eefchâs karſtums, irr derrigs lohpan eedoht eefchâ tahs padibbenes no fahba dſehreena (no Kreewa kwaffas) meelus ar ſalpeteri jeb fcha weeta fahli. Scho dſirru warr ta fataifibt: nemm meelas, jeb kwaffas padibbenes, weenu jeb diwi faufas ſalpetera, jeb fcha weeta fahli, famaiſi tohs lohpa un dohd tam lohpan pehz waijadſibas 3 kihdf 5 reis par deenu il reis weenu pilnu dſirras tranfu idſert.

4. Arri tiſpat derriga irr fahlitu gurku fulla eefch fa faſpaiditus gurkus eejanz, lamehr ta fulla til beefa paleef kâ meefchu beefa putra.

5. Aſpſundetam lohpa wehderam derr eedoht eefchâ puſs buddeles ar linnu-elji, jeb ar kannepu-elji, fas papreefchu labbi jaſamaifa ar ſchidru uhdeni wahrutu meefchu putru. Ja pehz 2 ſtundu laika wehders ne teef wakâ, tad tas pats maiſijums jadohd ohtru reiſi eefchâ. Ja lohps ne grihb dſert no fcha maiſijuma, tad winnam buhs galwu zelt us augſchu un eeſeet ar buddeli ribkle uu galwu nelaiſt us ſemmi, pirms to maiſijumu norihjis.

6. Lohpan fas pſuhti derr doht eefchâ to, fas 1mâ nummeri mahzihts, bet nebuhs fahli behrt klaht.

7. Kad lohpan nuttê rohnahs maſas tuſnites, tad tahs weetas maſgajamas ar ettiki fas ar meddu papreefch labbi jaſamaifa, jeb ar brandwihnu fas us puſſi ſamaifams ar fahlitu uhdeni, eefch fa ſwammi buhs eemehrft un to weetu kur ta waina, maſgabt.

Ja deht maſgafchanaâs ſwammis naw pee rohſas, tad to warr darriht ar nahtnu luppato fas ay kohzinu peeſeeta.

8. Kad lohpan tuhſums un tirpums eefch kahjam, tad tahs weetas kur fchi waina, ar naſti japahrgreeſch puſchu ahda, lai iſteff affins ahrâ un tad ta waina ja-iſmaſga ar ettiki un wihnu; bet ja naggôs rahdahs plihſumi, tad buhs plihſumus ſmehret ar neſahliteem tankeem ſweeſtu jeb elji fas papreefch ſamaifams ar magkeniht terpentines elji.

9. Kad tuhſums zekahs pee falla jeb kahju ſtarpâ, tad derr tuhſumam liſt wirſu zeptus ſihpoſus fas ſamaiſami ar tiſpat dauds ſiplohkeem, (ſo kurſemmes augſchgallâ par tſchaffnageem fauz), bet lai ſchim plahſterim wairak ſpehla buhtu to karſtumu iſwiſt, tad pee teem ſihpoſeem un ſiploſeem japeeſeef klaht woi ſagrubſtas ſinnepes, woi ſarihwehts mehrrutkis, (ſo zittur par ſwehru rutku fauz). Kad tuhſums pahwehrtijeâs par augoni jeb trummu un jaw gattaws us pahreuhlfchana, tad tas ja-usdurr ar ihleni, jeb addatu un tam ja-usleef wirſu tauki, jeb ſweeſts fas papreefch jaſamaifa ar kahdu maſumu terpentines eljes.

(Zurplikam beigums).

Zaunas sinnas.

No Deepajas puffes. Arri us muhsu puffi laudis par mahjahm ar grippi, karsohni, maffe- lehm un scharlaku fehrig un arri mirst. Lai Deews leef fehrigahm rohbeschus! Tai 28tä Merzi, walfarâ stary pulstien 8 un 10 bija pee rahma skaidra gaisa prett seemekeem, rihteem un pehz prett walkareem neganti mohdigi, wissadâs pehrwës wiss-wairak arri farkanâs struhgâs debbes redsams, kas pehz jaukâ seemelu gaischumâ beidsis. Tahs struhgâs, kas ka, kad krusa jeb leetus tahtumâ irr redsams, wassaru lihstam isfkattijahs, allasch pahrewehrtahs un aplahrt staigaja. Laudis to redsedami tuhliht eesauzahs: „Wai! kahds affinains debbes! Tas irr atkal us leelu karru“!! Zif tahdi irr nesa- praschi. Luhdsam par to leetu gaischaki laudim Awisës isstahstih, lai welti ne bihtahs.

No Misputtës puffes. Scheit nu arri jaw ta sinna no Leischeem atskann, ka arri tohs diwi laupitajus, kas ismulke, kad to weenu leelo meisteru tai frohgâ fanehme, (flattees Latw. Awisës Nr. 17) faherusch, un pee weena no teem, Schamulles basnizkunga kabbatas pulstieni atraddusch. Bes scheem diweem wehl effoht daudj zitti fanemti, gan sagki, sinnataji un paligi, tâ ka dohma, ka gan ta bande itt leela pehdigi rasfees. Lai Deews lihds tohs rasbaineekus, kas no zitta zilwela sweedreem grihb pahrtikt, wissus rohkâ dabbuht, un katram sawu pelnitu algu sagaidiht.

No Wentespuffes. Tâ teiz, ka par paschu leeldeenas fwehtku pirmo deenu effoht labbi pahrtikuschas Leel-Esseres mahjas, kas paschâ Wentesmallâ stahwejuschas, zaur to leelu wehtru kas to deen bijusi, gluschi isdegguschas, ka tillai rija ween wehl atsklusi. Deews lai eepreezina nelaimigus baggatigi!!

No Wahzsemmes raksta, ka tur taggad par wissu leelu Wahzsemi lohpa jaw 1486 juhdses dselles zeksch effoht, no kurrham tohp rehkinatas 574 juhdses Pruhschôs, 255 juhdses Gistreibôs, 165 juhds. Bajeru semmë, 98 juhds. Annowerë, 76 juhds. Salschôs, 52 juhds. Bahdenë,

44 juhds. Kureffenë, 38 juhds. Wirtembergë, 35 juhds. Olstein-Lauenburgâ, 30 juhds. Meklenburgâ, 24 juhds. Effen-Darmstattë, 15 juhds. Braunschweigë u. t. j. pr., lohpa tad isnahf 1486 juhds. Labs strehkis irr gan! Zif tas jaw naudinas ne maksa, un zif sweedru tur jaw naw pillejuschi, bet zif ahtri tur arri ne warr no weenas mallas us ohtru aistapt; jo tâ rehkina, ka 5 juhdses warroht weenâ stunda par dselles zekku noskreet. Kad buhs ar laiku muhsu dselles zekki gattami, tad arri mehswarresim, kad grihbessim weenâ deenâ leelu gabbalu nobraukt; 20 juhdses par ehdeenu starpu, fur ar sirgeem brauzoht 2 deenas waijag. Zif jauka leeta ta buhs!!

Sweizernu semme. Ka pehrnajs gads ne ween us laukeem tahds augligs bijis, bet arri pee zilwekem, to rahda schis notikkums: Lihstale Schweizeru semmë, irr seewa kahda, kas sawam wihram Janwara mehnesi 1857 dwihnus dsemdejusi, un Dezembera mehnesi tai paschâ gaddâ atkal schi patte seewa 3 behrninus (trillischus) dsemdejusi. Wairak taf ne warr neweens pagehrecht. Wissi schee 5 weenâ gaddâ dsemdinati behrni lihds ar mahti effoht weffeli. Lai Deews dohd augumu deenu!

Amerika. No Kanadas raksta, ka tur ne fenn 120 gaddus wezs wihrs, wahrâ Daniëls Arkins, nomirris, kas 7 laulibâs dshwojis, un 370 behrnus un behrnu behrnus atstahjis!! Nettas leetas!!

Seemel Amerika. raksta, ka tur, jeb schu zittas weetas ne redseta stipra seema, atkal nekahda seema naw, zaur ko tahm 2 leelahm leddus beedribahm, kas Nei-Zorkas pilfatâ leelu andeli ar leddu dsenn nekahdi pelni naw. Zittahm seemahm tur dascha andeles beedriba par seemu lihds 6 millionu puddu leddu sawôs pagrabbôs eeweddusi preeksch andeles, bet schogadd ne sinnas no leddus naw. C. F. S.

Wezzi laifi, janni laifi.

Preeksch kahdeem 70 gaddeem mans tehws, Deews meelo dwehfeli, ne tahku no Kuldigas pir-

mais sahka kartuppefus druwâ stahdiht. Lihds tam laikam it tikkai rets kahds dahrsâ kahdu masuminu kohpis. Tad dauds reis esmu dsirdejis winnu pafmeijamees, ka winnam wezs fainneeks bijis, ko nekahdâ wihsê ne warrejis peclabinaht, lai baûda, zil kartuppeki gahrdi. Schis wezzitis sinnajis winnam weenreis wehl tohs wahrduš atteikt: „Reba mannim purns kâ zuhkai, ka eeschu tahdus augtus ehst, kas appasch semmes aug!“ Ur taggad wissi winnus nosauz par ohtru maifi. Behz tam mannu tehwu nosauze us zittu gabbalu, nu buhs 55 gaddi. Tai gabbalâ lihds tam laikam wehl neweenam pakkas ne bij stahditas. Par scho leetu mans tehws mannim teize tâ: „Utradda pulks to rehtainu muttu, pulks neredsiġu un weenazzu, kam ta neganta pakku-sehrga azzis bij isġullejuši. Labbinaju laudis ar luhġšhanu, ar peerunnaschanu, lai leef šaweem behrneem pakkas stahdiht; ir us teem pirmeem desnits gaddeem kahdeem 3000 zilweleem winnas esmu eestahdijis. Bet zil reis esmu to pahrmeschanu dabujis dsirdeht, ka es nizzinajoht Deemu; jo es gribboht Deewam leegt, to maistoht un nemt, kuru aiszerrejis.“ — Taggad laudim, paldees Deewam, it šawadas dohmas par scho leetu irr. Behz tam atkal mans tehws šlittas plawas turredams, pirmais tai gabbalâ sahka ahbolinu druwâ feht. Zil reis winnam pahrmette, ka šawu druwu plizzinajoht! Un taggad? Wissa pasaule zeeni ahbolinu. Tomehr tahs wehl buhtu masas leetas. Bet šalkeet, kad taggad kahds zilweks, kas preeksch tikkai 30 gaddeem mirris, no kappâ zeltohs augšham, un tu winnam šheitan šazzitu: „Mans dehls taggad Parisê pilšatâ. Bet es winnam dohšchu sinnas, lai nahl mahjâs. Par trihs woi ššhetrahm deenahm winsch buhs klah!“ — Woi šhis zilweks ne dohmatu, ka tu muddo, peeminedams, ka preeksch 30 gaddeem warrbuht waidseja triju neddetu, lihds grahmata no šheijenes Parisê nogahja, un atkal kahdu triju neddetu, lihds no turrenes šhury warreja atšreet. Un tomiehr buhtu tawa taifniba. Schihm deenahm pee mannim peebrauze jauns dakters, no Wahzsemes nahšdams mahjâs. Mehs eerunnajamees no

tahs ahtras kusteschanas, kas taggad wissur kahjena. „Zr gan ko brihnitees,“ to winsch šazzija. „Aiswakkar wakkara, mannim Berlinê trakteeri pee galda šehschoht, šatikkahs tur ne dohmajoht diwi brahti, kas gadsšahrtu neneka weens no ohtra ne bij dsirdejušhi. „šakki, kur tu tē rohnees?“ eebrehsahs weens.“ „Nahku teesšham no Amerikas,“ atbildeja ohtrs. „Bet šakki, kur tu tē rohnees?“ — „Teesšham no Australijas,“ atteize pirmais. Mehs sinnamš šchim brihdim no šchihš ahtras kusteschanas pee mums mas ko mannam. Bet par peezeem šesšheem gaddeem redšesim winnu ir šheitan; par peezeem šesšheem gaddeem Zeepajneeks, mahjâs brohšastu paturrejis, Zelgawâ pušsdeenu, warrehs wakkarinu atkal ar šaweem mahjâs ehst.

Bet kahdu mahzibu buhs mums no tam nemtees? Mannim rahdahs, ka šchi mundra kusteschana us mums wisseem šaultin šauz: Mohstees ir tu no šawa garriga meega! Kad tu, wisseem zitteem eesšreijotees, weens pats gribbi palikt us to wezzu nesaspraschu weetu, tad raffees zitti tewim aisšrehjušhi til tahku preekschâ, ka muhscham winnus wairs ne panahši, un wissur raffees wiini to kreimu nokrehjušhi.

Pee tahm pee mums ar šteigschanohs dauds wairak eekustinajaham leetahm ne winnas taggad jau eekustinatas irr, mannim rahdahs peeššaitamâ arrišsan muhsu škohlâs buhschana. Nu pat, paldees Deewam, weetahm mums Kursenneešeem jau irr atnahkušchi jauni škohlas-liffumi, weetahm atkal drihs gaidami. Bet kâ paglahbs to truhtumu, ko wehl pee labbahm škohlahm un labbeem škohlmeistereem redšam? — Schis truhtums warrbuht wiššehtaki us scho wihs buhtu paglahbjams. Prohti — lai buhtu kahdâ draudše 400 šaimneeki 6000 dwehšeles un 400 škohlojami behrni, us katru behrnu diwi šemas rehšinajoht. Tahdâ draudše waidsehs jel mas šesšchu-škohlû. Zr tad jau katram škohlmeisteram buhs wairak ne šesšdesmit behrnu. Kad nu šchi draudše pee tahs škohlas buhschanas pahrdallitohs us šesšchahm dallahm, tad katrâ dallâ buhtu kahdi 66 woi 67 šaimneeki. Scho šaimneeku pulkâ rastohs teesšham kahds, kam wezza-

kais dehis, to mahju mantineeks, buhtu tös gad-dös un tai wehrtumä, ka derretu Jrlawas ffohlä raidams, un par ffohlmeisteru ismahzams, un kas arri labpraht sawu dehsu turp raiditu, un winnam kad buhs ismahzihts, lautu sawäs mahjäs pehzak tahs draudsēs dalkas behrnus mahziht, — ja tee zitti 65 woi 66 fainneeki apnemtohs, winna renti makfaht un winna darbus strahdaht. Us tahdu wihsu us katrahm mahjahm isēetu us to gab-balu weens rublis par ffohlu, ne waidsetu ffohlmeisteram nei kahdu ihpafchu lohni makfaht nei jaunu semmi jeb pflawas eerahdiht; neds arridsan buhtu kahdas leelas buhwefchanaš, zaur to ka til-kai pahrs kambaru pee ta fainneeka namma buhtu peetaifami klah, bet wiffas tahs zittas ehkas jau buhtu gattawas. Un leelu leelais labbums buhtu tas, ka ffohlmeisters, tehwa pehdäs eestahjis un patš arraju kahrtä palikdams, wifslabba warretu zaur sawu preekschihmi laudim parahdiht, ka arrajam til pat ffohla derr, ka jebkurram zittam. Awifschu darbs irraid to isteikt, kas kurram kurrä weetä rahdahs derrigs padohms. Lassitaju darbs atkal irraid, wiffu, ko Awifēs atrohd, pahrbaudiht, un to, kas labs irr, paturreht. Lai Deews dohd fungeem un laudim to prahtu, wiffur til daudj un

tahdas ffohlas arrajeem zelt, ka ne ween to jo speh-jofchu un jo turrigu kauschu behrni warr labbi mah-ziti kluht, bet arridsan to wiffu nabbago kauschu. Ne muhscham zilweks newaid daudj derrejis, kas muzzä audsis, par spundu barrohts; bet pawiffam muhsu laikös tahdam japaleel par deedeli un zitteem par kahju noslauku. —e.

Gluddinafchana.

Pirmodeenä tai 28tä Aprili f. g. pee Jaunjelgawas ta muifcha „Budberghoff,” ar ehlahm, dahrseem, laufseem, pflawahm, ka arri lohpi, firgi un dafchadaš brauzamas un mahju lectas, wairat fohsitajeem prett flaidru naudu taps pahrdohas. 1

Kurjemnē, Kandawas pilfata, warr dabbuht pirkt eefalnizi un allus-bruhsu un arri nammu ar fefchahm istabahm pee 1

Kahrta Hengelta.

Labs ffohlmeistersis, kam basnižä arri ehrgel-neeka un dfeedatata ammatš jaturr, weetu warr dabbuht Dalbes draudsē pee Jelgawas. Lai peeteizahs pee Dalbes mahzitaja 3

G. Kupffer.

Jaunas-Swirlaukas muifchä pee Jelgawas us Jahneem 1858 us arrenti warr dabbuht weenu allus bruhsu un weemu frohgu. Lai peemeldejahs pee muifschaswaldifchanaš. 3

Labbibas un prezzu tirguš Rihgä tai 28. Aprili un Leepajä tai 26. Aprili 1858 gaddä

M a f f a j a p a r :	Rihgä.		Leepajä.		M a f f a j a p a r :	Rihgä.		Leepajä.	
	R.	K.	R.	K.		R.	K.	R.	K.
1/3 Lfchetw. (1 puhru) rudju . 155—	1	90	1	90	1/2 puddu (20 mahrz.) djelsēs	—	85	—	90
1/3 " (1 ") fweefchu 250—	2	70	3	—	1/2 " (20 ") tabaka . . .	1	50	1	40
1/3 " (1 ") meefchu 175—	1	85	1	80	1/2 " (20 ") fchlihtu appinu	—	—	1	80
1/3 " (1 ") ausu . 115—	1	20	1	10	1/2 " (20 ") fchah. zuhku gatt.	2	20	2	20
1/3 " (1 ") firau . 200—	2	50	2	—	1/2 " (20 ") frohna linnu	1	85	1	80
1/3 " (1 ") rupju rudju mil. 1	80	1	85	—	1/2 " (20 ") bracka linnu	1	20	1	—
1/3 " (1 ") bihdeletu 230—	2	50	2	60	1 muzzu linnu fehllu . . . 5,00 lihdsj	8	—	6	—
1/3 " (1 ") " fweefchu mil. 3	25	3	50	—	1 " filku 9,25 —	9	50	10	—
1/3 " (1 ") meefchu putraim. 2	40	—	—	—	10 puddu farkanas fahls	4	85	5	—
10 puddu (1 birlawu) feena	3	50	3	—	10 " baltas rupjas fahls	4	85	4	60
1/2 " (20 mahrz.) fweesta 400—	3	40	3	—	10 " " fmalkas "	4	75	4	—

Leepajä lihdsj 26. April. d. atnahf.: 57 fuggi un isgabhj. 44. Rihgä lihdsj 28. April. atnahf.: 236 fuggi. isgabhj. 16. Atnahfchās : 240 struhgas un 147 plohtu.

B r i b w d r i e k e b t.

No juhrmassas-gubernementš augstas waldischanaš pusses: Ubertlebrer G. Blaeje, Jenfor. Jelgawä, tai 29. Aprill 1858. No. 76.

Jaunas sinnas.

Zelgawa. Kā jaw ilgaddus, tā ir šoreis bij Kursēmes mahzītaju fa-eeschanahs, Sinode, un kahdi 50 mahzītaji Zelgawā bij fanahkufchi, kas no 20—22tra Augusta farunnajahs par kristīgas tizzibas un basnizas leetahm. Starp zittahm sw. waijadsi-bahm arri darbojahs ar missioni, ar Luttera peemiana-stabbu un ar tahm Lutteru dwehselehm kas Sibiriā nowestas par saweem grehkeem, tur iskaišnatas pa leelo tukfcho semmi, sawu tizzibu mas ko warr kohpt un kam tamdehl palihga no mums effoht jadohd. Ar preeku usnehmahs iklatrs pee tam peepalihdseht zil spehdams un sinnadams. Bet par to fcho reisi ne stahstisim, jo 23fcha Augusta deena mums tē bij wehl itt leela preeku deena. Schi deenā palikke 50 gaddi, ka mahsu augsti zeenihts un mihlais Kursēmes General-Superdenta kungs **Karl Ludwig Wilpert**, swehtā mahzītaja ammatā eezelts tappis. To nu wiffi tā swinneja: 9tōs no rihta fanahze kahdi 50 mahzītaji Zelgawas leelā Bahzu basnizā un tad pa pahreem gahje us Ritterschaptēsuhsi, kur muischneeku wezzakee, augstee teefas lungi, augstee fkhlas lungi, rahts-lungi un Eltermanni un wehl zitti bij fanahkufchi firmo mihlo gohda-wihru sweizinah. Nu ar karreeti atwedde zeen. General-Superdenti un tā ka schis leelā istabā eenahze, wiffi mahzītaji usdsehdaja to sw. dseefmu: „Lai Deemu wiffi lihds.“ Isdsehdajufchi, muischneeku wezzakais (Landesbevollmāchtigte) Grahw **Medem** Superdenti usrunnaja, to apfweizinadams wiffu Kursēmes muischneeku wahrdā un tam pateidams par winna teizameem ammata darbeem. Tapat arri darrija no basnizas, teefas pufes, Kursēmes basnizas-teefas Presidente, Barons v. d. Hoven. Tad itt wiffu Kursēmes mahzītaju wahrdā Superdenti sweizi-

naja un ar itt spehziģeem wahrdeem usrunnaja Zelgawas Bahzu mahz. Neander, un tam dahwinaja dahrgu kōhti skaiši un skunstigi taititu sudraba krusta-stabbu ar Jēsus Kristus bildi, ko wiffi mahzītaji, sawu mihlo tehtinu un galwineeku gohdinadami un mihlodami, par pateizibas sismi likkufchi taitiht. — Nu jaukus stiprus wahrdus runnadams, firmo gohda wihru apfweizina Rihgas Dohmas basnizas wezzais mahzītajs un augstas basnizas-teefas peefehdetajs **Hilner**, labbu laimi wehledams un pateidams wifs augstakas basnizas-teefas wahrdā un tai paschā brihdē ar pasti atfkehjis wehl nahze Widsemmes zeen. Generl-Superdente **Walter** un Widsemmes un Rihgas basnizas-teefas un arri wifas **Widsemmes** wahrdā tam laimi wehleja ar firnigeem spehziģeem wahrdeem. Tad Oberlehrers **Engelmanns** wiffu fkhlu wahrdā gohda wihram pateize, ka Superdente til ruhpiģi arri darbojahs par fkhlas leetahm un ir schis teize brangus wahrdus. Wehl **Jrmelawas** fkhlmēsteru-fkhlas wezzakais, Oberlehrers **Sadowski**, wiffu Kursēmes Latweeschu fkhlmēist. ehrgelneeku un kēsteru wahrdā pateidams pateize Superdenta, (kas arri ilgi **Schuhstē** un **Jrmelawā** par dwehseles ganubijis), ka til ruhpiģi un swehtigi pee schihs derriģas fkhlas darbojēes. Wehl Zelgawas Birgermeisteris v. **Zuccalmaglio** wiffa pilfata wahrdā sweizinaja muhsu gohda wihru jaukus wahrdus teildams. Tad arri Latweeschu draugu beedribas preefshneeki nahze un schihs beedribas Presidente nu sweizinaja mihlo Tehwu wiffas Latweeschu tautas wahrdā, pee kurras schis 50 gaddus ne ween basnizā un fkhla swehtigi effoht strahdajis, bet arri zaur to leelu pateizibu pelnījēes, ka palihdsejis to Latweeschu draugu beedribu eezelt un 31 gaddu par winnas teizamu beedru bijis. Gedewe tehtinam

ihpafchi us to druffatu un baggati eefeetu grahmatu, kas us winna ammata-lahfahm to fweizina un pagohdina, arri tam eedewe us pergamenti itt jauki taifitus un ar feltu druffatus rakstus (Diplom), ar lo fchi beedriba to eezehufe par fawu **gohda-bee-Dru**, luhgdama lai to peenemm par parahdichanu, zil meh's winnu gohdajam, mihlejam un tam pateizam, wehl klahl luhgdami, lai wehl ar tahdu paschu karstu mihlestibu mihlejoht muhsu Latw. tautu un lai muhsu beedribai wehl til stipri palihdsoht Latw. tautu isaudsinaht par gaismas behrneem, kas to lai-zigu un muhschigu labklahfchanu eelsh Kristus Jesus warr mantoht. — Wehl bij zitti, kas nahze ar jaukeem wahrdeem pateikt un gohda-wihru fweizinaht, lamehr-beidsiht nu wiffi pa pahreem eedami leela garra reise gahjam no Ritterschapteshes us leelo Wahzu basnizu. Tuhstoschi un wehl tuhstoschi zilweki pa eelahm bij fastahjufchees un pawabbija us basnizu, kas nu itt ahtri palikke lauschu peebahsta.

Deewa nammâ ehrgelü un dseedataju balsis swehti mohdinaja us Deewa teifchanu, jo wiffas firdis ilgojahs tam Rungu Rungam gohdu doht, kas muhsu Kursemmes basnizas-tehwam nowehlejis 50 gaddus fawâ fw. ammata swehtigi darbotees un to puschlojis ar tahdeem meefas un garra spehkeem, ka warram zerrecht, ka wehl ilgi mums buhs par teizamu galwineeku un mihligo tehwu. Pee altara wests no zeen. muishneeku-wezzaka un basnizas teefas Presidenta, schis, zeen. Landmarschals Baron v. d. Howen, Superdenti usrunnaja ar lohti spehzigeeem un firfnigeem wahrdeem, isteikdams ka pats augstais Rungs un Keisers scho gohda deenu peeminnejis, jo ar telegrawi paschâ laikâ sinna no Pehterburgas atskrehjufe, ka scheligis Keisers muhsu zeen. General-Superdenti apdahwinajis ar fw. Unnes gohda-kruustu ar krohni apfallu neffamu. Nu us altara wezzo usrunnaja ar jaukeem Deewa wahrdeem wezzais Sunnakstes un Sehlepils mahzitajs, Stender, Kursemmes Lutteru basnizas un mahzitaju wahrda tam firmam ustizzigam ganam pateikdams, ka til mihligi un spehzigu tahs Kristus drauds'es gannoht un ar wiffem Deewu luhgdams, lai tas Rungs wehl jo prohjam to baggati swehti. Nu pats General-Superdente uslahpe

us altari un fawu pasemmigu tizzigu firdi flaidri israhdidams un gan Deewam, gan zilwekeem par wiffu labbu pateikdams, isdewe tahdus firfnigus un spehzigus wahrdu's, ka affaras wiffem birre un firdis bij falaustas. — Sw. dseefmu nodseedajufchi, Zelgawas Neandera mahzitais brangu spreddiki teize par Dahw. dseef. 90 p. 10, kas wiffas firdis mohdinaja un fagrahbe. Pehz spreddika ehrgelüs un leels dseedataju pulks no kohres ar skunstigu-muhschi firdis preezinaja un nu basnizu pabeidse ar kallektehm un swehtifchanu.

Pulksten trijös wiffi mahzitaji un zitti augsti kungi us Ritterschapteshsi no muishneeku-beedribas bij luhgti us leelu lepnu maltitu, wezzam Superdenta par gohdu taifitu. Ta nu bij ihsta gohda maltite, un tur tahdâ leelâ preeka deenâ arri gohdam ispreezajahs. Kad muishneeku wezzakais usdsehre papreeksch schehliga Keisera wesselibu un pehz ix Keisereenes un Keisera namma wesselibu tad wiffi firdi fagrahbtas pazehlahs un mihlam semmes-tehwam gohdu dewe un muishkis pubte walsts dseefmu. Nu zeen. General-Superdenta Kursemmes muishneeku, mahzitaju, ix mihtu Widssemmes braklu un winnu zeen. General-Superdenta, ix wiffas kristigas basnizas labklahfchanu usteize un wehleja, lai Kristus gars buhtu un auglotohs eelsh wiffem un lai winna mihlestibas-faite itt wiffus faistitu un walditu wiffur un wiffem par swehtibu. — Ar tahdu firdi ispreezajufchees un isrunnajufchees, weesi pateikufchi faweem teizameem meelasta dewejeem, dewahs us mahjahm. Wakkara, laut gan filts leetutinsch lija, laudis staigaja pa eelahm flattidamees, ka pilfata nammi ar swezzehm un lampahm no mihligahm un pateizigahm firdim fchi preeka deenâ bij isgresnoti. — Lai nu fchi gohda un preeku deena muhsu firdsmihlam basnizas-tehwam firdi, garru un meefu ta buhtu spirdsinajufe, ka ar jaunu spehku puschlohts wehl ilgi muhsu Kursemmes basnijai par swehtibu warretu darbotees. To wiffi par winnu luhgufchi, to lai isdarra pee winna tas ihstais bislaps un gans muhsu dwehsetu, Jesus Kristus. Amen.

Nihga. Tee Enlenderu-tizzigee kas Nihgâ dshwo, fchi gaddâ ne tahlu no pils fewim buh-

we itt jaunu brangu basnizu ar tohri un nu jaw stallaschus nonehmuschi un jaunais Deewa nams itt stalti stahw, ar sawu krusu tohrna galla. (Kà gan sinnafeet Gulendereem arri irr Ewangeliema tizziba, kaut gan dascha leeta pee-teem irr zittada, kà pee mums Luttereem). — Èà tad schinnis gaddòs Bihga 2 jaunas basnizas zeltas, ta Mahrtna basniza winnpufs Daugawas un schi Gulenderu basniza. Ar laitu gan arri Pehterburgas preekschpilsatà sahks muhrecht jaunu staltu Gertruhdes basnizu, jo wezzais Deewa namminsch tahdam pilfatam gan par masu un neglihtu. Naudas deesgan jaw effoht sakrahts schai basnizai. Lai Deews palihds to sahkt un jauki ustaisiht.

Arri **Zelgawà** taggad taifa leelà zeetumammà treschà tahschè itt jaunu leelu sahli. fur sawu Deewa-kalposchanu ar nabbaga arrestanteem warrefim gohdam turreht; jo scho sahli eetaisihbs par itt smukku basnizu.

Leipziga. 12tà Augustà Gustapa - Adolpa beedriba turrejuse sawus gaddu fwehtkus. Arri no Ollantes, Schweizeru, Unguru un Sprantschu semmes bij dahwanas atnahkuschas. 1857 gaddà irr famesti 116 tuhft. 460 dahlderi. Schi beedriba ar gaddeem jaw 1 millj. un 34 tuhft. dahldeus irr salassijuse, un 850 nabbaga Lutteru draudschm irr dahwinajuse 970 tuhft. dahldeus, zaur to tahs dauds jaunus Deewa nammus, skohlas ur mahzitajus warrejuschas zelt un sawu tizzibu kohpt. Pateesi tas irr darrihts pehz ta Apustula wahrda: „Nahzeet paligà tai waijadfibai to fwehtu.“

Bruchschu semme. Gustapa - Adolpa beedriba 4450 dahldeus irr dahwinajusi tai nabbaga Lutteru draudsei Schwarzwalte, Bohseues aprinki, lai sewim taifa basnizu, jo lihds schim tai ne bij mihta Deewa namma.

Wormse. Krohnis to plazzi pee Trihsweeni-bas-basnizas irr dahwinajis, lai tur zelt to dahrgo veeminnas - stabbu, to Lutteram par gohdu taifhs. Nu jaw kahdi 99 Reines gulschi irr fanahkuschchi. No Kreewusemmes ween jaw irr nosuhstiti 8 tuhft. gulschi.

Wirttemberga. Stuttgartè 14 Augustà Bihbeles un missiones beedribas fwehtkus turrejuschchi. Schi gaddà isdallijuschchi 17 tuhft. 828 Bihbeles

un jaunas testamentes. Arri Jerusalemes Lutteru bistaps Sabats tur bijis un spreddiki teizis. Schis stahsta, ka pehz schi kara 1853-56tà gaddà Turki wehl niknaki effoht palikluschi prett kristiteem ne kà papreeksch; turprettim Turki wirfneeki un saldati daschkahrt peenemmohht kristigu mahzibu. Abissinià (Awrikà) kristiga tizziba jo deenas jo wairaf eetaisfotees, jo winnas Rehninsch, Indrikis, Ewangeliema missionareem labpraht peepalihdsfoht. Londones Bihbeles beedriba us Abissinjuru semmi nosuhtijuse 1000 jaunas testamentes winnu wallodà drukkatas.

No Smirnas Mas-Asià raksta, ka tee Turku tizzigi par to effoht nikni palikluschi ka Gulenderi Dscheddas pilfatu irr bombarderejuschchi un nu tee taisfotees atreebtees pee kristigeem zilwekeem. Lai Deews schohs farga, jo teem nabbaga kristiteem laudim Turku walsti bes tam jaw pohita un bailu deesgan jazeesch. — 3.

Wlkkis ihstena laika.

Kahdà Seemel-Wahzsemmes pilfatà dschwoja kaupmannis, Millers wahrda, kurreu arween kahds jauns wihrs fatikdamees pasemmigi fweizinjaja. Binna fweizinaschanu arri Milleris allasch preezigi fanehme, lai gan ne sinna ja un ne warreja atminnetees, fur to jauno zilweku papreeksch buhtu redsejis, un dohmaja: warrbuht winsch lihdsinajotees kahdam no winna pasihstameem.

Kad nu kahdà deenà kahds labs draugs Milleru luhdse, lai tas winnu apmeklejoht, un schis to luhgfschanu arri ihstena laika pallausija tad, un par leelu preeku, atradde to jauno wihru ar winna draugu jaw dahrsà runnajam. Tuhdaf labbdeenu dohdams peegahje. Millera draugs gribbeja weenu ar ohtru pasihstamu darriht, bet us to jaunais wihrs ahtri eesfauzahs: „Ne irr waijadfise! jo meh sawu pasihstamees no dauds gaddeem.“

„Mihkais lungs!“ fazzija Milleris us to jauno wihru, „juhs kà man leekahs effat pahrskattijuschees, lai gan no jums dauds fweizinaschanas dabuju, bet es juhs tomehr it ne mas ne pasihstu.“

„Bet es pee tam paleeku,“ fazzija jaunais, „ka juhs jau ilgi pasihstu un kohhti preezajohs, ka

nu juhs të schodeen dabbuju redseht, un jums par juhsu labdarrischanu firsnigu pateizibu warru doht.“

„Ne, ne, juhs lohti maldaitees,“ eesauzahs Millers. „Kà buhs man juhsu pateizibu peenemt, kad es juhs ne mas ne pasihstu?“

„Kad meh's kahdu brihdi nosehstamees, tad es gribbu jums wissu isstahstih, kad un kà tas bijis, un kà tizzu, juhs tad gan wissu atminneseet. Nu jau 17 gaddi pagahjuschi, un es biju dewini gaddi wezs, kad weenà rihtà us fkhlu eijoh't man prahtà eenahze: kà labbi tas smekketu, kad pee tahs maises ko mahte man lihds eedewe, arri kahds ahbols buhtu; jo manni zitti beedri arween ahbotus ehde, bet es til retti kahdu dabbuju. Ar tahdahm dohmahm laudamees gahju jaw pah'r tirgus-plazzi, kur man us fkhlu bij ja-eet; un kur dauds kurwji ar lohti jaukeem ahboteeni stahweja, kas mauni neganti kahrদিনা. Es apstahjoh's tohs kahrigi apluhkodams. Ta ahbolu pahrdeweja bij aisgreesufees un runnaja ar famu draudseni. Man nu eenahze prahtà: winna gan ne mannihs, kad es weenu ahbolu nemfchu, un ir tad tai wehl deesgan atliks. Ahtri issteepu es rohku, — un patlabban laupijumu (to sagtu ahbolu) labbatà bahsu, bet to darroht breefmigu plikki dabbuja, ka ahbols tuhda'l no rohkas iskritte. Buisch! eesauzahs kahda bal's, kà skann tas septitais bauflis? Es gan dohmaju, ka ta, ta pirma reise irr, kur tu tawu rohku pehz swe-fchas mantas issteepi, lai arri ta, ta pehdiga reise buhtu. Es mannijs, ka biju lohti no-fahrzis, un no kauna us to wihru ne warreju azzis pazelt, un arween peeminneju winna wahrdu's, ka arri mannu noseegumu. Gesahloht biju arween fkhla lohti nofkummis, un atskanneja allasch schee wahrdi man aufis, ko biju dsirdejis. Manna firds bij til nofkummusi, ka warreju raudaht; un pa-

likku arween pee tahs apnemfchanas: lai ta buhtu ta pehdiga reise; un zeeti apnehmohs. Ta buhs pateesi ta pirma un pehdiga reise. Bet wehl ilgi pehz tam, kad meh's katkisma gabbalus uesteizam un fkhlmesters prassija: Kà skann tas septitais bauflis? Tuhda'l atminneju to plikki un breefmigu firds-nofkumschanu no winna rih'ta. Kad pehz gaddeem fkhlu atstahju, aisgahju pee weena no tehwa draugeem par selli, un no turreenes pehzal reisoju us Wallar-Ameriku. Un juhs gan finnafeet ka teesa, ka ta kahrদিনাচানা: sawas rohkas pehz swe-fchahm mantahm issteept, jaunus kaupmannus daudstreif peewill. Es arri no tahdahm kahrদিনাচানা'hm swabbads ne palikku, bet til lihds ka kahrদিনাচানা man tuwojahs, tuhda'l man bij, itt ka juhs zirstu plikki un tohs wahrdu's teiktu: „Lai ta arri ta pehdiga reise buhtu,“ un tuhda'l wissas kahrদিনাচানা's warreju uswarreht. Preeksch peezeem mehnescheem es esmu nu atkal manà tehwa pilfatà, un ar firsnigu pateizibu drihktu jums mih-kai Millera kungs fazzih't: kà manà leelà baggatibà, ko no Amerikas esmu pah'rweddis, neweenu graffi netaisnas mantas atraddiseet.“

Tas jaunais wihrs nu palikke ilgi kluffu, jo tas bija no stahstischanas lohti aisgrahbts tappis; bet tad fakhre Millera rohku un fazzija: „Wehleet man taggad, ka es to rohku, kas man til dauds labba darrijusi — taggad nofkuhystu!“

„Un wehleet juhs man,“ atbildeja Millera kungs ar affarahm azzis winnu aplampdams, „ka es to drihktu aplampt, kas tahdas pateizibas wehrts irr kà juhs, kas eeksch til dauds gaddeem to naw ais-mirsis bet peepildijis, ko sehns buhdams apnehmees.“

Mahziba: Eij un darri tapat arridsan kà schis jaunellis. M. Phisit.

S i n n a.

1) Teem mihsteem dewejeem, kas preeksch Luttera gohda-stabbu Wormje wehl atsuhtijusch'i sawas dahwas nas, no firds pateizam: 1) R. 1d. g. s. Latweeschu draudsei par 2 rubl. 50 kap. 2) Sfr. nd. s. dr. par 1 rubl. 10 kap. 3) P. lt. n. s. dr. par 1 rubl. 4) Zelmen. . f. s. dr. par 7 rubl. 5) J. . n. A. . s. s. dr. par 6 rubl. 45 kap. 6) R. . 1. A. . s. s. dr. par 4 rubl. 7) Zaur Neandera mahz. atsubtiti 16 rubl. 25 kap. — Wehl 8) No Birses dr. Leischos 3 rubl. f. — No Kronstattes dr. 9 rubl.

2) Teem kristigeem draugeem, kas preeksch missionareem wehl dahwinajusch'i, falkam firsnigu pateizibu: 1) Tai B. . fka s. Latw. draudsei par 35 f. rubl. 2) Eng. res draudsei par 30 rubl. 3) R. . hp. fche s. un All. fch. s. dr. (W.) par 12 rubl. 50 kap. 4) S. . 33. s. dr. par 5 rubl. f.

B r i h w d r i e k k e h t.

No juhrmallas-gubernements augstas waldischanas puffes: Oberebrel G. Blaeze, Jensor. Jelgawà, tai 26. August. 1865
No. 154.

Uwifchu

peeliffums.

Missiones

S i n n a s.

Nr. 18.

1858.

XX. Par Deewa walstibu paganu starpâ.

5. Tahs fallas leelâ kluffâ juhrâ.

3. Selfchaptes fallas.

(3).

Mat. 1. 11. No faules uslehtschanas libd' winnas no = eefchanai buhs mans wahrds pa-augstinahis starp teem paganeem, un iltatrâ weeta taps mannam wahrdam hwehpinahis un schlibits ehdama uppuris atnesta. Jo mans wahrds buhs leels starp teem paganeem, falla tas Kungs Zebaot.

Tas wahrds ta Kunga Zebaot un winna Swaidita Jesus Kristus, muhsu augsti teizama Kunga, irr pa-augstinahis tappis par tahm fallahm leelâ kluffâ juhrâ, ihpafchi, ko mehs winnu reis effam redsejufchi, par tahm fallahm Taita, Gimeca un tahm tur flahst buhdamahm. Druz, ta affinaina kaxra = deewekta nams irr fadedsinahts, kristigas basnizas pa pulkeem wiffâs schinnis fallâs irr uszeltas; tas kaxra trohfnis naw wairs dsirdams, bet garigas dseefmas irr dsirdamas tam Kungam par gohdu; zilweku meefas ne uppure wairs teem elkeem, bet zilweku sirdis paschas dohdahs par patihkamu uppuri tam Bestitajam. Behz 19 greubteem gaddeem tahs zihnischanas un karstas luhgschanas, kas bij apfihmeti ar behdahm, breefmahm, affarahm un nopuhfschanahm, tas Kungs Zebaot Kristus krustam irr dewis uswarrefchanu par tahm fallahm kluffâ juhrâ. 5 Merza mehnescha deenâ 1797 tas pirmais missionaru luggis ar teem pirmeem Kristus wehstneefcheem pee Taitas mallas peelaide, un 1816 g. tas no Londones turp nosuhtihis missionars Ellis pehz tam, ka bij tahs fallas wifsaplahrt apmellejis, schahdu preezas = sinnu us G'lantia laide:

„Man laika peetruhktu, ja es gribbetu wiffu to fwehtigu pahrwehrtchanu aprakstih, kas par scheem gaddeem ar teem fallas laudim notiffusi. Ta branga, ar wiffadeem sallumeem ispuschlota semmite, kas zittahrt ne bij strahdata un apkohpta, weetu weetahm rahdahs, ka smuks un jauks dahrsinsch; tahs semmas ar needreem zittahrt apsegtas buhdinas, taggad par smuklahm labbi uskohptahm mahjahm palikkuschas; ta meefas kahriga, sahdsibai un kuhtribai padohta tauta taggad par gohdigu, ustizamu un pee wiffseem darbeem muddigu tautu palikkusi. Laulibas preeks un fwehtiba, zittahrt te pawiffam nepasihstama leeta, taggad wiffur redsama. Waldineeki zittahrt zeeti un nikni, taggad laipni un lehni. Taggad te irr gohdigas teefas, teefneschi un kauschu preekschneeki. Karfch zittahrt tas leelakais preeks teem fallas laudim, nu pawiffam atnesta; tee laudis ne pasihst wairs kaxra behdas un breefmas. Sawas kaxra rihkus tee ne ween irr pahrwehrtufchi par arrameem eerohtscheem, bet tohs arri nolikkufchi par gohda grejnibu fwehtâ weetâ; redseju weenâ basnizâ tohs schlehpus ar stohpus par trallineem faliktus pee kanzeles treppehm. Ta ap-lama elka-deewu kalposchana, zittahrt affinu un negantibas pilna, nu wiffai atnesta. No teem zilweku uppureem ko zittahrt, kad karroschana zehlees 60—80 pee weena altara nokahwe, taggad arri ne simehs wairs naw. Kas te dsihwo, tee ne dsihwo wairs bishdamees no teem nepasihstameem nikneem elkeem, un pee mirreju ziffahm ne dsirdamas wairs brehtschanas un kauschchanas, ar ko zittahrt tee pal-lak palikkufchi sawu aisgahjufchu draugu nescheligâ likteni noscheloja. Dauds irr, kas to pilnigu eepreezinafchanu irr baudijufchi, ko kristiga tizziba

dohd nahwes stundâ. Râ par wissu pasauli irr notizis, tâ arri të, prohti, ka fur Kristus krusis irr uszels, tur arri arks un ezzeschi tikfuschî laudim rohkas, un lihds ar krittigu tizzibu wissada prahta pazillaschana un skaidra un gohdiga buhschana zehlfes. Londones missiones beedriba zittus missionarus schurp irr atfuhrtijusi, kas wissadas skunstees un ammatos labbi mahziti; un tee fallas-kaudis til muddigi un saprattigi pee mahzischanas, ka pee winneem taggad ne truhst wis nekaydu ammatneeku. Wissi paganu beskaunigi dantschi un islusteschanas të atmesi. Zittahrt të wissada grehku negantiba labbi weizajahs, taggad tu ne dsirdesi par wissahm schahm fallahm nekaydu lahdeschanu nn aplamu swehreschanu, ja të paschu laik ne peelauschî kahdi kuggi no Ciropas. Jaw zeltahs sflinneeku un wezzu kauschu kohpschanas nammi, fur ne zil ilgi wehl wezzischus un sflinneekus aisnesse mescha, lai badda-nomehd, jeb arri tohs wehl dsihwus aprakle."

Tahdi preezigi augli it ahtri bij zehlsufchees no tahs uswarreschanas, ko tas Kungs 12 Nowemberi 1815 bij dewis teem kristiteem par teem paganem. No ta laika jaunâ gars par scho fallu laudim bij nahzis, kas spehzigi winau sirdis un winnu dsiwî pahrwehrse; tas bij it ka pirmos waffaras swehtkos Jerusalem (Ap. darb. 2). Râ tai laikâ zaur sw. Garra spehka lihds 3000 dwehselu weenâ deenâ pee Kristus draudjes tappe peewestas, tapat nu ir të tas sw. Gars to kauschu sirdis ahtruma pamohdinaja, un apgaismoja wiina swehtas leefmas tâ ka ar sturmi tappe aisnestas no fallas us fallu; jo tee kas bij atgreesi pee kristigas tizzibas paschi bij jo preezigi un dedsigi leezineeki ta Kunga. Arri tee missionari nu ar jo leelu spehku un preezigu sirdi strahdaja un us winnu luhgschanahm no Englantes wehl wairak beedru atfuhrtija; stary scheem arri bij tas pats Ellis, ko pirmiht jaw peeminneuschî. Schis 1817 g. peelaide pee Taitas fallas. gribbedams papreekschu ar to Rehninu eepasihstees. Preeksch scho winsch bij atweddis weenu sirgu, par ko pascham Rehninam un wisseem laudim bij leels brihnums, jo lihds schim tee ne bij redsejuschî kahdu lohpu, kas leelaks buhtu bijis par zuhku; un kad ta kugga kapteine to sirgu jahdeleja, tad wissi kau-

dis no preeka kraigaja un isfauzahs: reds zuhku zilwela-nesseru! Bet dauds labbaku dahwanu Ellis teem laudim bij atweddis, prohti grahmatu driffektaju maschihni. Zuhlin ihpaschu nammu preeksch tahs fataisija Cimeas-falla, un kad wiss bij gatlaws, tad paschu Rehninu aiginaja to leetu apluhloht. Tas nu arri tuhlin atnahze ar zitteem wirneekem un ar leelu kauschu pulku. Pirmo grahmatu, ko gribbeja driffekt, bij Ahbeze, ko tee kaudis sawâ wallodâ fauze par Batu. Pats Rehninisch ar missionaru paligu pirmas lappas lassija, par ko pascham leels preeks un wisseem laudim leels brihnums bij, tâ ka winni weenreis par ohtru reis isfauzahs: Al Englante, Englante, tu brihnischkiga semme! Zits par zittu speedahs kahrt, zits zittam israhwe tahs pirmas lassamas grahmatas un wissi, leeli un mast, ar makti nehmas mahzitees ir lassischanu ir rakstischanu. Kas jaw bij eemahzijeas lassihht, tas zittus peenehme mahziba, un kad dauds bij, kas ne warrejuschi Ahbezes dabbuht, tad tee luhloja tahs simes norakstihht us lohku misahm. Mahkamâ gaddâ jaw 6000 kaudis bij eemahzijusches lassihht un rakstihht, un zittas fallas tee kaudis to bij ismahzijusches, pascheem missionareem ne sunnoht.

Ar tahdu paschu preeku tee lautini usnehme maso katkismu un Deewa wahrdus, islassitus tahm katkisma mahzibahm par apstiprinaschanu. Wehl leelaks tas labbums bij, ko teem laudim atnesse Lulkas Ewangeliums, ko weens no teem missionareem ar pascha Rehnina paliga 1818 g. winnu wallodâ bij pahrtulkojis. Tee kaudis scho „Deewa grahmatu," ka winni to fauze, til lohti eekahroja, ka par ihfu laiku 3000 tahdu grahmatu bij pahrdoh-tas. Winni ne gribbeja wis gaidiht, kamehr tahs grahmatas eesehje, bet paschi isgebreja kasu un funnu ahdas un eeksch tahm tahs lappas eetinne, un tahs allasch lihds nessejahs, ka paschu to dahrgaku mantu. Gaddijahs, ka zitti no scheem laudim masâ laiwinâ pa juhru brauzoht tikko ne nogrimme, jo wilni un wehstra to laiwinu bij ar uhdeni pildijuschî. Kad nu pehz missionars Ellis tohs prassija: kahdas dohmas jumis bij, kad uhdens juhfu laiwu pahrnehme? Wehs par sawahm grahmatahm dohmajam, gahdadami, ka tahs dsihwas paliktu. Tâ falkoht winni rahdija us mastu gallu,

fur winnu grahamatas lakkatōs eetihitas bij peeseetas. Winnu drehbes un zittas leetas gluschi bij famirkuschas un pohstā. gahjuschas. — Rahdā wakkārā peezi wihri no Taitas atnahze Gimeas-fallā pee missionara Ellis mahjahm. Schis prassija: ko juhs labbi gribbeet? Wissi kā ar weenu mutti atbildeja: Ruhkas Ewangeliumu! rahdidami us faweem traufkeem, ko ar dahrgu Rohkus-elji bij pildijuschi; jo tad tē naudas rehti bij, tad wissuwairak par scho Rohkus-elji tahs grahamatas eemihje. Tas missionars fazzija, ka scho wakkār ne effoht wairs nelahdas grahamatas gattawas, rihtā tahs dabbuschocht; lai tadeht nakti pahrguktoht pee kahda drauga tai zeemā, kas tuwu klahht. Bet zil lohti missionars isbrihrijahs, kad nahklamā rihtā faulei lezzoht redseja tohs peezi wihrus preeksch durwim guktoht. Kam tad juhs ne effoht nakts-mahju nehmuschi zeemā? Mehś bihamees, ka deenai austoht zitti ne nahktu un tahs grahamatas isnemtu un ka tad preeksch mums atkal nelahdas ne atliktohs. Tāpehz tepat effam gullejuschi, ne gribbedami no scheijen aizeet, teekame fawas grahamatas buhtum dabbujuschi.

Tik augsti turreja, tik karsti mihsleja schee laudis Deewa swehtus wahrds; tad nu brihnums ne bij, ka dauds no wianeem, kas to Kungu fawu Pestitaju bij atsinuschi un no wissas firde pee to bij atgreesuschees, labpraht wehlejohs peepalidseht, ka arri zittahm fallahm Ewangeliumu swehtibu atnestu. Wissuwairak pats Rehninsch to leetu gahdaja, un isrunnajeos ar teem missionareem winsch sawus pawalstneekus fa-aizinaja leelā fa-eeschanā Gimeas-fallā, kurrā 2000 wairak kauschu fanahze. Pats Rehninsch ar stipreem un swarrigeem wahrdeem par to leetu runnaja, un tuhkstoschi un tuhkstoschi fawas rohkas pazehle preezigi apfobhlidamees, ka gribboht labpraht fawas dahwanas mest, lai paganeem tas preezas wahrds taptu fluddinachts. Tahdā wihfē 13 Mai-mehnescha deenā 1818 missiones beedriba etaishjahs, kas patte nosaujahs Taitas beedriba, kas gahda, ka Deewa wahrds augdams ang. Ne zil ilgi pehz tam schi missiones beedriba wesselu kuggi peelahdeja ar Rohkus-elji, 9000 dahlderu wehrtibā, un to us Londoni nosuhitija: wehl tai paschā gaddā zitti jauni missionari no turrenes atnahze, kas pahrt tahm zittahm fallahm apmettahs.

Jo wairak pats Rehninsch ar Deewa walstibas leetahm publejahs, jo warrak arri ilgojahs swehtu kristibu dabbuht. Jo lihds schim tee missionari ne bij steiguschees ar kristischanu, wissuwairak tee mirrejus bij krististuschchi. Taggad nu arri pascham Rehninam sohlija to kristiht, redsedami, ka winsch derrigus augkus tahs atgreeschanas no grehkeem rahdija. Nu tas Rehninsch warren leelu basnizu Taitas fallā likke usbuhweht. Schi basniza irr 712 pehdu garra, 54 pehdu platta: tai irr 133 lohgi un 29 durwis, un eefschpuffē 36, ahrpuffē 280 pihlari un trihs kanzeles, kurrās reise sprediku warr teikt un tomehr ikweena mahzitaja balsf skaidri dsirdama. Pa widdu zaur basnizu tekt masa uppite, ko agrak pee buhweschanas ne bij wehrā likkuschi, bet pehzak ne gribbeja nodambeht, jo ta atgahdinaja tahs dsihwibas straumes, kas iswehrd no ta klints-kalna tahs pestischanas, prohti Kristus. Gan teem missionareem tahda warren leela basniza, — par ko leelaka naw wissā pasaulē, — ihsti ne patikke wis; bet tas Rehninsch nosihmeja us Salamana Deewa nammu, ko tas Jerusalemē bij uszehlis, un wissnotal gribbeja, ka wiss pehz Rehnina gohda notiftu. 1819 gaddā scho leelu leelo basnizu ar leelu gohdu eeswehtija, lihds 6000 zilweku us tam bij fanahkuschi. Dhtrā deenā tē leelus missiones swehtkus turreja; treschā deenā tē fluddinaja wisseem laudim tohs jaunus waldischanas likkumus. Pats Rehninsch tohs pehz Kristus pamahzischanas bij isgudrojis un falizzis bes missionaru paliga, tiklai ar fawu kauschu wezzakeem winsch to leetu bij pahrrunnajis. Winsch pats nu no tahs widdejas kanzeles schohs likkumus preeksch-laffija, un wissi laudis atbildeja: Mehś ar to pilnā meerā. To likkumu bij 18, kas strahpes no-spreede par fleyklawibu, dumpi, laulibas pahrlahp-schanu, sahdsibu un swehtdeenas pulgoshonu. Tiklai fleyklawi un dumpineeki pehz scheem likkumeem ar nahwi bij noteesami; sagkeem wajadseja to sagtu leetu tschetrakahrtigi atlihdsinacht. Nahklamā swehtdeenā Rehninsch Bomare ar seowu un behrneem un jitteem no faweem wirfneekem tappe kristihts. No wissahm trim kanzelehm papreeksch spreddiki turreja par Matt. 26, 18–20: Gita par wissu pasauli u. t. j. pr.; tad tee 8 missionari, kas

flaht bija, to Rehninu nehme sawâ widdâ, un missionars Bikkels to kristija eefsch ta wahrda to trihsweeniga Deewa, pats Rehninisch ar stipri palustinatu firdi pee kristischanas sawas azzis pazehle us debbesim un winna luhpas kustinajahs kluffâ luhgshana. Arri pascheem missionareem, kas til ilgi par winna dwehseli bij nomohdâ bijusch, firds truhke un tee firsnigi winnu luhdie, ka jo prohjam staigatu zeenigi pehz sawas tizzibas apleezinaschanas, un wehl teem laudim wisnotat peekohdinaja, lai pakkal dsennotees tai preekschshmei, ko winnu Rehninisch teem dewis. Pehz beigteem Deewa wahrdeem Rehninisch wisseem missionareem rohku sneedss aisgahje weens pats kluffi appaksch sewis pahrdohmadams to swehtibu ko dabbujis; ohtrâ deenâ wehl tâpat dauds zittus no teem fallas laudim kristija. — Pomare nu gan bij kristihs, to mehr wehl winna firdi tas wezzais grehku zilweks palikke un ta Kunga gaischums un schahs pasaules tumfsiba weena prett ohtru wehl karrojahs. Wehl winnu ne peelaide pee Deewa galda, jo winsch pats arri fazzija, ka wehl ne effoht zeenigs; bet sawâ nammâ winsch ideeas rihtos un walkaros paharus turreja pats ar teem sawejeem. 1820 g. Pomare wehl redseja to leelu preeku, ka winnam peedimme dehs, ko winsch tuhlin dewe teem missionareem audsinah; pehz 3 mehnescheem schis dehs lihds ar sawu 8 gaddu wezzu mahfu tappe kristihs un Pomare nosaukts. Bet ne zil ilgi tas Rehninisch scho preeku warreja baudiht. Nahkamâ gaddâ Rehninisch faslimme un nomirre 7 Dezembr. 1821. Slimmiba ahtri winnu pahrnehme; weens no teem missionareem, kas druzin no ahrestechanas pratte, tam fazzija, ka te zilweku paligs neko ne warroht palih-

dseht, bet winnam par pamohdinashanu wehl peeminneja: tu gan effi leels grehzeeks bijis, bet Kristus arri irr leels un warrens Pestitajs, un taggad tew zits nekas ne warr palihdseht kâ Jesus ween. Pomare atbildeja: zits nekas kâ Jesus ween. Tee bij winna pehdigi wahrdi. Winsch aismigge un wehl tai paschâ deenâ bes mohlahm nomirre. Winna lihki ar leelu gohdu turu flaht pee tahs leelas basnizas, ko pats bij uszehlis, ihpaschâ masâ namminâ glabbaja.

Pehz Pomares ta Rehnina mirschanas Taitâ un tannis zittâs fallâs daschadi wehl notikke, ko ar Deewa paligu nahkamâ reise jums stahstischu.

Gr.

Jauna sinna.

India. Missionaris Lakrohs no Indias, Kalikutte 23 Dezemberi 1857 raksta, kahdu pohstu tee dumpineeki missionei darrijusch. Dauds missiones weetas, kâ Allalabadê, Gornpurê, Jawnpurê, Wuttepurê, Rawnpurê, Agrâ, Nuttrâ, Dehlijâ, pawissam nopohstias, missiones drukkas-nammi, skoblas, basnizas, nammi un missiones mantas lihds 8 simstuhkst. gulschu wehrtiba pagallam, draudses isklidinatâs, dauds kristitu Indijeru apkauti, tâ ka schinnis weetas missiones darbs tiklabb kâ jo jauna buhs atkal jafahl. Bet kad nu taggad wiffâs mallâs dumpineekus sakahwusch, winnu spehks salaufts tappis un nu gan isdohfees scho nelaimigu leelu semmi meerinaht un sawaldiht, tad swehts darbs atkal jastrahda un tas Kungs to gan paschkirs zaur sawu spehku un swehtibu.

—j.

S i n n a.

Patti pirma dahwana, 10 fudr. rubeki no B. hu. s dr. (Kursemmê), pee mannim atsuhtita preeksch muhsu nabbaga tizzibas-beedreem, kas us **Sibirias** Gubernementim rihta puffê, no muhsu Gubernementim aisfuhtiti. Ixr kristiga mihsstibas dahwana, ar ko grihb scheem palihdseht sawu tizzibu ir zur kohyt un atgreestes no saweem grehkeem un sahlt jaunu Deewahijigu dsibwoschannu. No firds un ar preeku scho dahmanu fanehmusch, to nosuhtisim peederrigâ weetâ, un tâpat grihbam darriht, ja wehl gaddahs kas sawus nabbaga tizzibas-beedrus Sibiria schehligi peemini.

Schulz.

B r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallâs-gubernements aughtas waldschanas ruffes: Oberbreel G. Blaeze. Jensef. Jalgawâ, tai 1. September 1858.